

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 573/2025
06.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Радославе Мађаров и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Владимир Илић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4578/24 од 25.09.2024. године, у седници одржаној 06.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4578/24 од 25.09.2024. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 28825/19 од 19.10.2023. године, која је исправљена решењем истог суда П 28825/19 од 10.04.2024. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужба тужиоца у делу који се односи на потраживање накнаде нематеријалне штете повучена. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да тужиоцу на име разлике између нето исплаћене плате и плате коју би он по редовном току ствари примао да није удаљен са дужности у периоду од 01.04.2009. године до 09.02.2017. године исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом почев од 22. дана у месецу за претходни месец до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу по основу изгубљене нето увећане плате за рад ван радног времена за период од 01.02.2009. године до 09.02.2017. године исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом почев од 22 дана у месецу за претходни месец, па до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име изгубљене зараде за стручно дежурство у периоду од 01.02.2009. године до 09.02.2017. године исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом почев од 22. дана у месецу за претходни месец, па до исплате. Ставом петим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 90.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4578/24 од 25.09.2024. године одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда исправљена решењем истог суда П 28825/19 од 10.04.2024. године у другом, трећем, четвртном и петом ставу изреке и одбијен, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао добијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11....10/23), па је оценио да изјављена ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 372. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на остале битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Посебног одељења Округног суда у Београду КиП 4/09 од 13.02.2009. године према тужиоцу је одређен притвор који му се рачунао од 10.02.2009. године, када је лишен слободе, а који је по том решењу могао трајати најдуже месец дана, рачунајући од дана лишења. Решењем Посебног одељења Округног суда у Београду КиП 4/09 од 04.05.2009. године према тужиоцу је укинут притвор одређен решењем истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду КиП 4/09 од 13.02.2009. године, продужен решењем Кв већа посебног одељења тог суда КиП 4/09 КВП 77/09 од 09.03.2009. године и одлучено је да се окривљени тужилац има одмах пустити на слободу.

Наредбом Министра одбране Пов 1-160 од 18.03.2009. године, тужилац је удаљен са дужности начелника Кабинета за ... групе ... и Кабинета за ..., ... центра 1 Сектора (за ...) Војно медицинске академије, Сектора за ... Министарства одбране Републике Србије, ФЧ пуковника, место службовања Београд. Ова наредба је донета јер је тужиоцу решењем Посебног одељења Округног суда у Београду КиП 4/09 од 13.02.2009. године одређен притвор у трајању од месец дана. Након што је тужиоцу укинут притвор, решењем Војно медицинске академије ИНТ 12-94 од 19.05.2009. године тужиоцу је одређена накнада плате у висини од 80% плате утврђене према коефицијенту одређеном за најнижи положај за чин пуковника ПГ 12 од 1,10 и коефицијенту према чину од 0,87. По основу посебних услова службе у Војсци Србије тужиоцу је одређен додатни коефицијент у висини од 25% основног коефицијента, а право на накнаду плате утврђено овим решењем тужиоцу припада почев од 04.05.2009. године, када му је укинут притвор. Тужилац је и надаље остао удаљен са дужности, све до решења Министарства одбране – Управе Центра Војно медицинских установа И 393-3 од 06.02.2017. године, када је разрешен професионалне војне службе са даном 09.02.2017. године, са правом на пензију.

Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду – Посебног одељења за организовани криминал КПо 1 145/17 од 21.12.2018. године према тужиоцу је, на основу члана 422. тачка 3. ЗКП одбијена оптужба да је извршио продужено кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. у вези са чланом 61. КЗ, на

месту, на начин и у време како је то ближе наведено у тој пресуди. Налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке обрачуната је укупно нето изгубљена плата тужиоца у износу од 2.669.974,42 динара, укупно изгубљено нето увећање плате тужиоца за исти период за рад на ВМА ван радног времена (хонорарни рад) 1.338.548,51 динар и за стручно дежурство у ВЗУ 1.676.304,87 динара, што укупно износи 5.734.827,80 динара, у појединачним месечним износима наведеним у налазу вештака.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да тужилац у конкретном случају тражи накнаду материјалне штете због изгубљене зараде и других примања у вези са зарадом не због тога што је био у притвору, већ због тога што је против њега вођен кривични поступак у коме је у односу на њега донета одбијајућа пресуда. Применом члана 584. став 1, 2. и 3, чланова 588. до 591. ЗКП и чланова 154, 158, 172. став 1. и 189. Закона о облигационим односима, првостепени суд је оценио да, иако је донета одбијајућа пресуда, није испуњен услов за накнаду штете, јер је то право дато само у случају неоснованог лишења слободe, односно у случају неоправдане осуде, како је то прописано наведеним одредбама ЗКП. Вођење кривичног поступка које је окончано одбијајућом пресудом према тужиоцу по аутоматизму не представља доказ незаконитог или неправилног рада органа тужене, јер се према одредбама ЗКП свако сматра невиним све док се његова кривица не докаже правноснажном одлуком суда. Вођење кривичног поступка против тужиоца сама по себи не даје право тужиоцу на накнаду штете коју је услед тога претрпео, уколико се не утврди одговорност штетника, што у конкретном случају није утврђено, па тужилац нема право на накнаду материјалне штете.

Другостепени суд је прихватио овакво становиште првостепеног суда додајући да је без утицаја указивање у жалби тужиоца да суд није везан основом истакнутог тужбеног захтева. Наиме, суд је везан самим тужбеним захтевом, а тужилац потражује накнаду материјалне штете због вођења кривичног поступка након доношења решења о удаљењу и умањене плате, односно накнаде плате у висини од 80%. Само покретање и вођење кривичног поступка који је окончан доношењем одбијајуће или ослобађајуће пресуде и дужина трајања тог поступка није довољна за накнаду тог вида штете. Тужилац има право на накнаду за тај вид штете уколико би доказао да је било неправилног или незаконитог рада државног органа и узрочно-последичне везе између таквог рада државног органа и претрпљене штете, што тужилац у конкретном случају није доказао.

На утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право одбијајући тужбени захтев, а за такву одлуку су дати довољни и јасни разлози, које у свему прихвата и Врховни суд.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Законик о кривичном поступку прописује поступак за остваривање права лица неосновано лишеног слободe или неосновно осуђеног тако што у одредби члана 584. прописује која се лица сматрају неосновано лишеним слободe, а у одредби члана 585.

ко се сматра неосновано осуђеним лицем, па та лица имају право на накнаду штете и друга законом прописана права.

У конкретном случају, тужилац је лице према коме је одбијена оптужба да је извршило кривично дело које му је оптужницом стављено на терет, а та одлука кривичног суда није основ за накнаду штете због вођења кривичног поступка. Поступци полицијских органа, јавног тужиоца, истражног судије и судије на претресу у случају постојања основа сумње и основане сумње да је извршено кривично дело, ако су предузети по правилима поступка који прописује Закон о полицији и Закон о кривичном поступку. не представљају основ за накнаду материјалне или нематеријалне штете, јер су засновани на закону. То што је кривични поступак, као у конкретном случају, завршен доношењем пресуде којом је оптужба одбијена, није разлог за накнаду штете због вођења кривичног поступка, осим у случају постојања конкретних пропуста органа тужене, односно противправног поступања које тужилац у овој парници није доказао. Дужина трајања кривичног поступка такође није основ за накнаду штете због незаконитог рада органа тужене, у смислу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, с обзиром да је у време трајања кривичног поступка против тужиоца заштита права на суђење у разумном року и права на накнаду штете настале поводом истог била обезбеђена у складу са одредбом члана 82, 89. и 99. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/07...18/13) уставном жалбом, а потом одредбом члана 8А-8Б Закона о уређењу судова („Службени гласник Републике Србије“ бр. 116/08...101/13) и Законом о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ бр. 40/2015). Одговорност државе као правног лица за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у вези са вршењем функција државног органа као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који поступа у оквиру законског овлашћења није одговоран за штету, па пошто су органи тужене у конкретном случају поступали у оквиру законских овлашћења, нема основа за њену одговорност у смислу одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. С тога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка донета правилном применом одредаба члана 153. став 1, члана 154. и члана 165. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић